

Brüssel, 15. september 2025
(OR. en)

12800/25

RECH 384

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	<i>Nõukogu 29.–30. septembri 2025. aasta istungi (konkurentsivõime (siseturg, tööstus, teadusuuringud ja kosmos)) ettevalmistamine</i> Programmi „Euroopa horisont“ käsitlev pakett: teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm aastateks 2028–2034 a) Raamprogramm ning selle osalemis- ja levitamiseeskirjad b) Raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm – Poliitiline mõttevahetus

Pidades silmas konkurentsivõime nõukogu 30. septembri 2025. aasta istungil toimuvat poliitilist mõttevahetust, edastatakse delegatsioonidele lisas eesistujariigi märkus, milles käsitletakse **ELi kahesuguse kasutuse, julgeoleku- ja kaitsevaldkonna teadusuuringuid ja innovatsiooni.**

ELI KAHE SUGUSE KASUTUSE, JULGEOLEKU- JA KAITSEVALDKONNA
TEADUSUURINGUD JA INNOVATSIOON

Teadusuuringud ja innovatsioon etendavad Euroopa tuleviku kujundamisel järjest olulisemat rolli. Praegune geopoliitiline olukord on kiirendanud vajadust kahesuguse kasutusega teadusuuringute ja innovatsiooni järele, potentsiaalselt keskendudes kaitserakendustele. Euroopa peab vaatamata kasvavatel ohtudele ja uutele geopoliitilistele probleemidele suutma tegutseda. Kooskõlas teiste ülemaailmsete osalejate lähenemisviisiga peab Euroopa kasutama ära teadusuuringute ja innovatsiooni kogu potentsiaali ning uurima võimalusi tsiviil- ja kaitsevaldkonna teadusuuringute ja innovatsiooni vahelise koostoime ära kasutamiseks.

Ettepanek programmi „Euroopa horisont“ järgmise tsükli kohta, mille Euroopa Komisjon võttis vastu 16. juulil, annab võimaluse rahastada Euroopa Innovatsiooninõukogu raames kahesuguse kasutusega projekte, keskendudes programmis „Accelerator“ kaitserakendustele. Kuigi ettepaneku üksikasjad pole veel paika pandud, toob see kaasa kohaldamisala muutumise praeguse raamprogrammiga võrreldes.

Ettepanek on kooskõlas Manuel Heitori kõrgetasemelise töörühma aruandega „Align, Act, Accelerate. Research, Technology and Innovation to boost European Competitiveness“ (Kohaneda, tegutseda, kiirendada. Teadusuuringud, tehnoloogia ja innovatsioon Euroopa konkurentsivõime suurendamiseks), mis avaldati 2024. aasta septembris. Aruande lõppsoovitus oli „aktsepteerida, et kahesugune kasutus on vältimatu ja uurida kahesugust kasutust mõlemal viisil“.

Kõrgetasemeline töörühm väitis, et „kahesuguse kasutuse ja tsiviilotstarbeliste teadusuuringute range dihhotoomia järgimine ei ole ideaalne viis edasi liikuda ning seda ei tohiks kasutada Euroopa kontekstis diferentseerimiseks“. Aruandes toodi selle argumendi kaitseks kaks põhjust. Esimene oli see, et „võttes arvesse paljude uute tehnoloogiate kõikjast olemust, on peaaegu kogu teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon kahesuguse kasutusega (nt internet, tehisintellekt, mobiiltelefonid, droonid, robotid)“. Teiseks põhjuseks on see, et „võttes arvesse kaasaegse sõjaväe peaaegu üldlevinud ja kõikehõlmavaid vajadusi, on peaaegu iga teadusuuringute valdkond määratluse kohaselt kahesuguse kasutusega (nt tervis, toitumine, inimvõimed)“.

Kõrgetasemeline töörühm väitis lõpuks rahanduslikust seisukohast järgmist: „Riikide poolt sõjaliste kulutuste vähenemisest tulenevate majanduslike rahudividendide aeg on möödas. Euroopa teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni väljakutseks on saavutada uus innovatsioonialane kasu sõjaliste kulutuste vältimatu suurenemise kontekstis“.

Kahesuguse kasutusega projektide võimaldamine, mis võivad raamprogrammis potentsiaalselt keskenduda kaitserakendustele, on tundlik küsimus. Ettepanek lisada programmi „Euroopa horisont“ järgmisse tsüklisse kahesuguse kasutusega ja kaitserakendustele keskenduvad projektid vajab seetõttu põhjalikku kaalumist, nt mõju, projektidesse kaasatud uued sidusrühmad, tundlike andmete käitlemine, koostöö kolmandate riikidega ja julgeolekuaspektid.

Eeltoodut arvesse võttes palutakse teadusministritel jagada oma seisukohti alljärgnevates küsimustes.

1. Milliseid võimalusi näete selles uues lähenemisviisis, mille eesmärk on Euroopa konkurentsivõime ja vastupanuvõime edasine tugevdamine ja parandamine?
2. Milliseid konkreetseid tundlikke küsimusi tuleb raamprogrammi avamisel arvesse võtta?
3. Kuidas tuleks programmi „Euroopa horisont“ järgmises tsüklis toetada kahesuguse kasutusega projekte ja kaitserakendustele keskenduvaid projekte?